

Uvodnik 8/2002

Tokratni uvodnik začinjamo z mislijo Huberta L. Dreyfusa: **Človek in računalnik sta skupaj sposobna doseči, česar nobeden od njiju sam ne zmore.**

Prav v tem leži eden izmed osnovnih izzivov informacijske družbe. Na področju vzgoje in izobraževanja lahko iskanje te sinergije razčlenimo na trikotnik: **učenec, učitelj in informacijsko komunikacijska tehnologija (IKT).** Toda česa, kar lahko učenec in učitelj storita skupaj z računalnikom, ne bi zmogla sama?

V tem trikotniku poteka upravljanje znanja, ki mora in more voditi v njegovo uporabnost za reševanje problemov, ki jih pred človeka postavlja sodobno življenje in delo. Znanje, ki ga imajo učitelj, učenec pa tudi računalnik želimo organizirati v razvojno raziskovalni pristop. Za rešitev kakega problema najprej postavimo hipotezo. Ta je lahko bolj ali manj poznana, lahko pa je tudi povsem nova, divergentna. V sistematičnem procesu preverjanja ustreznosti hipoteze za rešitev problema kritično uporabljamo razpoložljivo znanje in ga tudi širimo. Gre za kibernetični proces upravljanja znanja, ki vodi preko ustvarjalnega učenja k inovativnem reševanju problemov.

Pri tem se spreminja vloga učitelja od posredovalca znanja k usmerjevalcu in svetovalcu. Pomemben je dialog v katerega se tvorno vključuje tudi IKT. Tehnologija lahko bistveno dopolnjuje človekove miselne procese. Ne gre le za pomoč z iskanjem in posredovanjem podatkov ter različnimi predstavitvami le-teh. Računalnik sodeluje tudi z znanjem, ki ga poseduje v obliki modelov in eksplicitnih baz za reševanje določenih problemov. Na ta način, običajno kar interaktivno, preverjamo zamisli in hipoteze ter znanja spreminjamo v spoznanja. Lahko pa omilimo tudi kakšno pregovorno človekovo slabost, kot je ta, da vse prepegosto spregledamo kraljico na šahovnici.

Ustvarjalno partnerstvo med učenci, učitelji in tehnologijo je pomemben element kakovosti sodobne šole. Te ne morejo zagotoviti le upravne institucije, saj je njihova dolžnost predvsem v zagotavljanju pogojev, ki šoli od ravnatelja preko učiteljev, učencev, pa do staršev omogočijo

sodoben, ustvarjalen vzgojno-izobraževalni proces. Ta mora potekati v sodobnem učnem okolju, doma in v šoli, ki obogateno z IKT omogoča učinkovito in prijazno delo.

Seveda pa rešitve, kako zasnovati in opredmetiti tak sodoben proces, niso samoumevne in že na dlani. V svetu in tudi pri nas poteka iskanje novih, boljših rešitev. Zdi se, da v tovrstni razvoj in raziskave še zdaleč nismo vključili vseh razpoložljivih moči tako na šolah, univerzah ter širše v družbi. Pričujoča tematska številka, ki spremlja multikonferenco Informacijska družba IS 2002 s podsklopom vzgoja in izobraževanje, katero že peto leto organizirata Fakulteta za organizacijske vede Univerze v Mariboru in Institut Jožef Stefan, skuša prispevati k iskanju poti k boljši šoli današnjega in jutrišnjega dne.

Vladislav Rajkovič,
Tanja Urbančič,
Mojca Bernik

Karikatura: Marko Kočevar